

Brief aan de leden van de algemene vergadering van de Orde van Vlaamse Balies.

Geachte confraters,

ik heb - in de lijn met wat ik heb aangekondigd in september 2018¹ bij de aanvang van de nieuw gekozen algemene vergadering van de Orde van Vlaamse Balies² - besloten mij kandidaat te stellen in de verkiezing van de voorzitter van de OVB om de belangen van alle advocaten én deze van de burgers in onze samenleving te verdedigen.

De intellectueel

Gedurende de laatste twee jaren heb ik getracht u op diverse domeinen te overtuigen van de noodzaak de advocatuur door te lichten, haar richting te geven en opnieuw haar belangrijke plaats in de samenleving te bezorgen.

De advocaat is bij uitstek de intellectueel – dit is een persoon die van nature de mogelijkheid heeft om zijn/haar eigen belang ondergeschikt te maken aan dat van de samenleving, minstens zijn/haar belangen ten dienste te stellen van ieder individu dat deel uitmaakt van de samenleving, maar ook de persoon die durft neen te zeggen – om de balans tussen individu en samenleving in evenwicht te houden.

De advocaat is – en hier val ik in herhaling – niet de man of vrouw van het eigen kleine profijt.

Om dit idee waar te maken hoort de advocatuur zich te herorganiseren, met respect voor de inzet van iedere advocaat wat betreft het ethische en het economische.

De actuele pandemie toont opnieuw duidelijk aan dat samenhangigheid één van de belangrijkste hoekstenen is van een samenleving, zeker ook van een globale samenleving.

Deze samenhangigheid sluit geenszins meningsverschillen uit, integendeel deze verschillen in mening zijn de basis van een creatief en vernieuwend denken.

De advocaat noemt zich de tegenspreker van de macht, ziet het als zijn opdracht, maar dit houdt ook in dat hij/zij vernieuwend is tegenover de gevestigde waarde.

De groep

De advocatuur is uiterst gevoelig, door de aard van haar dienstverlening, voor een *'tragedy of the commons'* ten gevolge van het optreden van *'free riders'*.³

¹ Verslag algemene vergadering OVB AV 26 09 2018

'Meester VAN VLAENDEREN preciseert dat hij wil afstappen van "fracties". Reden waarom hij op de AV zetelt in het belang van alle advocaten. Tijdens zijn laatste termijn van twee jaar, zal hij alles doen in het belang van alle Belgische advocaten om een afglijden van de advocatuur te vermijden.'

² hierna kort OVB

³ Jean Tirole, *Economics for the common good*, blz. 200: *'The free riding problem leads to the tragedy of the commons'*. *Nobelprijswinnaar economie 2014 Jean TIROLE beschrijft hoe staten in strijd tegen klimaatverandering in eigen belang – voor de eigen bevolking – wachten met maatregelen, hopend op de voordelen ingevolge de inspanningen van andere landen. De onvermijdelijke klimaatwijziging ten gevolge van dit gedrag, 'the free riding', heet dan 'the tragedy of the*

De *'tragedy of the commons'* is merkbaar in de deontologie waar het niet nakomen van de deontologische normen economische voordelen oplevert en de waarde van de deontologie ondermijnt;

de *'tragedy of the commons'* is herkenbaar in het sociaal-economische; de advocatuur verliest aanhoudend haar (o.m. economische) waarde omdat de belangen van de groep (van alle soorten advocaten) niet gezamenlijk worden behartigd;

de *'tragedy of the commons'* is opvallend omdat de advocatuur creativiteit mist en blijft hangen in een versmachtend conservatisme.

De *'free riders'* kunnen onvervaard hun gang gaan; ethisch ondernemen, broederlijkheid⁴, inzet voor de groep zijn niet aan hen besteed.

Het voornoemde leidt tot groeiende ergernis bij *deontologievaste* advocaten, devalueert het door de jaren heen opgebouwd sociaal kapitaal van de advocatuur en brengt de beroepsgroep naar een vertrouwensbreuk met de samenleving.

De omslag

Als u deze realiteiten onder ogen durft te zien dan beseft u het belang en de nood aan een omslag binnen de advocatuur. We moeten met zijn allen een nieuwe richting inslaan, onze waarden en opdrachten versterken en toepassen, om aan de burgers en de samenleving onze best mogelijke dienstverlening te bieden met behulp van nieuwe wetenschappelijke ontwikkelingen.

De samenleving heeft nood aan het herstel van het vertrouwen – dé basis van de menselijke relatie – aan open communicatie en aan de inzet van ons allen.

De opdracht

Vanuit deze overwegingen en andere die ik u reeds – misschien tot vervelens toe – heb voorgelegd stel ik voor om met het nieuwe bestuur, met de algemene vergadering, met alle advocaten, alle belanghebbenden - de burgers, de ondernemingen, de overheden - samen te werken aan een sterke Vlaamse advocatuur die openstaat voor vernieuwing en opbouwende samenwerkingen in binnen- en buitenland.

We hebben de advocaten om dit te realiseren; de advocaten in allerhande samenwerkingsverbanden tot de advocaten die solo het beroep uitoefenen, allen met kennis, gedrevenheid en integriteit.

Het beleid

Naar mijn mening is de oprichting van een Orde van Vlaamse Advocaten een absolute en onmiddellijke noodzaak om onze krachten te groeperen, te investeren in innovatie en ons op te leiden in nieuwe juridische problematieken ten einde in de samenleving te tonen dat de advocaat het aanspreekpunt is voor de vrijwaring van de rechten en het nakomen van de plichten.

commons'. Zie ook Nobelprijswinnares Elinor Ostrom, *8 Principles for Managing a Commons*, Frank Van Vlaenderen *'Het advocatendilemma.'*, Jubel 21.02.2018

⁴ waarvan de confraterniteit een afgeleide is

Een Orde van Vlaamse Advocaten kan het respect verdienen van haar leden en de samenleving mits een helder en duidelijk vernieuwend beleid.

Een beleid dat staat voor een krachtig verdedigen van de belangen van de cliënt, wie dat ook is, het aanbieden van de beste diensten aan eenieder, arm of rijk, ook middels samenwerking van alle advocaten in de eerste- en tweedelijnsbijstand of pro bono werk;

een beleid dat staat voor het juridisch begrijpelijk maken aan de samenleving wat recht is, waarom het er is, hoe het geldt voor eenieder en te duiden dat eenieder een medewerker is van de rechtstaat⁵;

een beleid dat tussenkomt bij wet- en regelgevers om proportioneel en redelijke wetten en regels uit te vaardigen;

een beleid dat toeziet dat iedere advocaat in de best mogelijke omstandigheden haar/zijn beroep kan uitoefenen en een decent inkomen kan genieten, zij/hij beschermd wordt tegen ontij en ziekte, hij/zij ondersteund wordt in kwade dagen;

een beleid dat aanhoudend gegevens verzamelt bij en over haar leden en de samenleving om bij te sturen waar nodig;

een beleid dat steeds openstaat voor tegenspraak binnen en buiten de advocatuur;

een beleid dat jongeren enthousiasmeert, hen aanspoort zich verder dan de stage te engageren om in hun beroep als advocaat te slagen;

een beleid dat aantoonbaar dat de deontologie een bescherming is voor de burgers en een code voor advocaten om hun beroep op de best mogelijke wijze uit te oefenen. Een deontologie die billijk maar correct zal gehandhaafd worden om rechten te vrijwaren en eerlijke concurrentie te garanderen;

een beleid met als fundament de verdediging van de kernwaarden van de advocatuur in het belang van een humane democratische samenleving.

De uitvoering

Een dergelijk beleid vorm geven en uitvoeren in een komende periode van drie jaar vergt helderheid en structuur. Een strikte planning van tijd, middelen en mensen voor het verwelken van de doelstellingen is een prioriteit.

Een open dialoog in de algemene vergadering over de oprichting van de Orde van Vlaamse Advocaten met inspraak van alle advocaten in deze dialoog, is een eerste noodzaak.

We moeten aanhoudend de advocaten op de hoogte houden over de werking van het bestuur en de algemene vergadering, over ons beroep, over de noden en wensen van de samenleving middels het breed verspreiden van informatie en het houden van bevragingen.

Door het voeren van een open politiek wordt de mening van eenieder afgewogen, kan op korte termijn de meest aangewezen organisatie voor de Vlaamse advocatuur uitgewerkt worden en engageren we de advocaten in het project.

⁵ Lord Thomas of Cwmgiedd, Lord Chief Justice of England and Wales 'Reshaping Justice'

Om dergelijk beleid te voeren moeten we allemaal aanhoudend onbevungen spreken in het belang van eenieder, wat ook ons belang is.

Het belang van jonge advocaten is cruciaal in het denken over een zo goed mogelijke organisatie. De jonge confraters zijn minimaal vertegenwoordigd in de algemene vergadering, worden weinig gehoord of zeggen te weinig.

Jonge advocaten stimuleren om deel te nemen in het beleid is een levensader voor de advocatuur. De uitstroom van jonge advocaten moet gestopt worden en dit kan door hen alle mogelijkheden te bieden om zich ten volle te kunnen realiseren in de advocatuur. Vele jonge advocaten die het beroep hebben verlaten kijken met heimwee naar ons beroep, een beroep dat zij niet hadden verlaten mochten zij de mogelijkheden hebben gekregen zich te verwerkelijken.

Het realiseren van de beslissing van de algemene vergadering van februari 2020 om een MANAMA advocatuur te organiseren is een absolute prioriteit. Deze beslissing biedt de mogelijkheid de opleiding in het beroep te herwaarderen.

Om dergelijk beleid te voeren moeten we beseffen dat de advocatuur geen eiland⁶ is, dat juridische problemen geen singulariteiten zijn, integendeel veelal zijn zij complex: van een huurprobleem (kan gekoppeld zijn met armoede, gezinsproblemen, discriminatie, gezondheid ...) tot een fusie/overname (veelzijdig financieel, juridisch, fiscaal, patenten, tewerkstelling, internationaal ...) en behoeven samenwerking, ook met andere beroepsgroepen.

Het is evident dat een 'holistisch'⁷ benaderen van problemen een betere oplossing kan bieden voor de cliënt. Een sterk overleg over specialisaties is noodzakelijk, maar het nadenken over de rol van de generalist evenzeer. Er is een hoge nood aan goed opgeleide generalisten naast goed opgeleide specialisten. Een duidelijke en werkbare reglementering is vereist op korte termijn, maar tevens een degelijke en gecoördineerde handhaving van de principes.

Om dergelijk beleid te voeren moeten we voor de advocatuur marktgericht denken, bijvoorbeeld door in samenwerking met andere beroepen opleidingen te organiseren in domeinen waar de advocatuur een belangrijke rol kan spelen.

Zo kunnen opleidingen georganiseerd worden in samenspraak met de bedrijfswereld om na te gaan welk soort juridische dienstverlening zij behoeven; in samenspraak met de overheid om de belangen van de samenleving op processen te laten behartigen door advocaten; in samenspraak met Internationale/Europese organisaties omtrent juridische opleidingen aan burgers of humanitair recht of internationaal recht; in samenspraak met technologische bedrijven om nieuw recht uit te werken en toe te passen op diverse vindingen zoals AI, nano- en biotechnologie, robotica ... en hun gevolgen zoals transhumanisme, posthumanisme...

Kortom er zijn volop uitdagingen voor de advocatuur én de advocaat, maar de advocaat kan die best aan met een sterke organisatie in de rug.

⁶ 'No man is an island entire of itself; every man is a piece of the continent, a part of the main...' John Donne in *Devotions upon Emergent Occasions and several steps in my Sickness* (gepubliceerd in 1624 en geschreven in tijden van pest/typhus) <https://www.youtube.com/watch?v=VB2HQiRlriE>

⁷ allesomvattend

Het slot

Ik kan blijven schrijven, maar stop bij deze. Ik wou u enkel een idee geven van wat wij allen samen kunnen, welke kracht wij samen kunnen ontwikkelen in ons eigen belang, in het belang van de cliënt en in het belang van de samenleving.

Ik wil u laten beseffen dat er werk genoeg is voor al onze advocaten, dat niemand te veel is en dat niets nutteloos is.

Of dit alles kan gerealiseerd worden is een terechte vraag, maar deze vraag mag geen belemmering zijn om het te betrachten, integendeel het is een aansporing om het initiatief te nemen.

De keuze

De keuze is aan u allen en dank voor uw aandacht.

Gent 10 april 2020

Frank Van Vlaenderen

advocaat